

KUVAT

Liisa ihmemaassa 16.1.-18.12. Turun Logomossa (Köydenpunojankatu14). Avoinna päivittäin 11-19.

Kaninkolosta aukeaa monta todellisuutta

Julkaistu: 15.1.2011 lehdessä osastolla Kulttuuri [Recommend](#)

A A

Kaisa Heinänen

HELSINGIN SANOMAT



[Katso lisää kuvia](#)

Nelli Palomäki: Nina, 2010

TURKU. **Lewis Carrollin** (1832-1898) tarinat ihmemaahan eksyvästä Liisasta saivat viime vuonna uuden, herkullisen sovituksen **Tim Burtonin** hittielokuvassa. Fantasiaklassikon pysyvään vetovoimaan luottaa nyt myös Turun kulttuuripääkaupunkivuodeksi koottu kansainvälinen, valokuvaan keskittyvä näyttely.

Valokuvataiteen museo on kutsunut tapahtumakeskus Logomoon kolmisenkymmentä taiteilijaa.

Satufantasia nuoren tytön seikkailusta nurinkurisessa maailmassa suorastaan pakottaa visuaaliseen ilotteluun. Kutkuttavimmillaan *Liisa ihmemaassa* -näyttely onkin teoksissa, joiden muoto tai aihe vihjaa toiseen, kuin kaninkolon kautta vaivihkaa avautuvaan omalakiseseen, hulluun maailmaan. Siellä ei mikään, edes painovoima, käyttäydy ihan niin kuin sopisi odottaa.

Suorimmin Liisasta ammentavat **Ulla Jokisalo** ja **Tuula Närhinen**. Närhinen on kattanut pitkään pöytänsä teekutsut hatuntekijän malliin, mutta tarjottavat, kuten Luxemburgin herttuattaren lihahyytelö ja kuninkaallinen jänispaisti, on tehty rannoille ajelehtineesta roskasta. *Kolme kertomusta tytöistä*; *Alice* -teoskokonaisuudessa Närhinen mukailee Carrollin valokuvia ja on piirtänyt

hiilellä kuvia kirjailija-valokuvaajan melkein fanaattisesti seuraamasta **Alice-**tytöstä. Jokisaloon teoksissa valokuvat ja neulonta yhdistyvät surrealistis-henkiseksi eväsrätkeksi.

Liisamainen hahmo seikkailee ainakin **Hanna Haaslahden** teoksessa. Kun katsoja menee seinän eteen, heijastuu valkomekkoinen tyttö varjokuvaan hyppelähtimään. Tyttö seuraa katsojan liikettä ja varjoa piintyneen lapsuusmuiston lailla. **Alan Paiementin** monumentaaliset tulostekuvat koostuvat sadoista digikuvista. Metsämiehen majaa ja tyylikalusteharrastajan omaa palatsia kuvaavien teosten pakopisteet ja kuvakulmat vaihtelevat niin, että tulee vähän huijattu olo.

Myös **Juhana Moisander** pelaa tilalla ja hyödyntää hauskaasti videota luomalla tilaan tilaa, kun seinään heijastuu kuvaa ovesta, jonka takaa taas paljastuu pelottava, alisen pitoihin houkutteleva miekkonen.

Korkeammalla seinällä kultakehyksinen peili puolestaan reunustaa yliseen kutsuvaa eukkoa. Käsillä on valinnan ratkaiseva hetki, joka ääntäisi tapahtumat uuteen suuntaan, jos tämä olisi satu,

Liisan tarinan olisi voinut ottaa vieläkin pontevammin lähtökohdaksi teosvalinnoissa ja näyttelyarkkitehtuurissa, etenkin kun Logomon näyttely saa todennäköisesti paljon sellaista yleisöä, joka ei museoissa yleensä viihdy. Heti valokuvanäyttelyn vieressä huomiosta kilpailevat interaktiivinen *Tuli on irti* -näyttely ja jalkapallolle omistettu *Only a Game?*.

Jarrut olisi voinut vapauttaa kokonaan ja tehdä näyttelystä reippaan rehellisesti satumaisen surrealistisen seikkailuretken. Taitavilta kuraattoreilta se olisi onnistunut ilman karnevaalitunnelman riskiä ja teosten alistamista teemalle.

Ei elämyksellisyys välttämättä sysää katsojaa sivuraiteille, kun se on tarjoiltu oikein.

Teoksia katsellessa joutuu silti pohtimaan, mikä monenlaiseen mediaan silpoutuvaan ja visuaalisiin kerrostumiin hukkuva maailmassamme loppujen lopuksi on totta, mikä tarua.

Valokuva voi tavoittaa toisteisen arjen fantasiamaisuuden tai lävyyttää todellisuuden keskelle satua. Kuvan todistusarvokin on mennyt uusiksi, kun katsoja luottaa enemmän rakeiseen kuin teknisesti parempaan kuvaan.

Zed Nelsonin kamera vie lapsien kauneuskilpailuihin ja plastiikkakirurgin vastaanotolle Iraniin. 22-vuotias kaunis Christopher ihailee juuri paljaaksi ajettua rintakehäänsä, kuin Narkissos kuvajaistaan.

Omaa kuvaansa manipuloivat **Evan Badenin** valokuvien 2000-luvun "pin up -tytöt". He keimailevat teinihuoneissaan sellaisella antaumuksella, että he saavat melkein uskomaan kuvan maailman olevan todellisempi kuin se, jossa he fyysisesti ovat. Internetissä valokuvasta on tullut myös alistamisen ja hyväksikäytön väline.

Epätodellinen fiilis pyrkii mieleen myös korealaisen **Huyn-doo Parkin** kuvien äärellä. Ne on otettu erilaisten korealaisten tv-ohjelmien näyttävän yltäkylläisissä mutta tyhjiissä kulisissa. Identiteettejä voi rakentaa ja muokata siinä missä ympäristöjäkin.

Tuomas Toivosen ja **Outi Pirhosen** näyttelyarkkitehtuurilta odotin enemmän rohkeutta ja metkulamaisuutta. Nyt puitteet eivät pääse yllättämään, vaikka keskelle näyttelytilaa on pystytetty teltan muotoa mukaileva paviljonki.

Alun perin suunnittelijoiden ajatuksena oli nostattaa väliseinät katosta roikkumaan. Harmi, ettei se toteutunut. Sen sijaan **Thorsten Brinkmannin** teos *Palazzi Glittersky* tuo silmäkääntötemppeilua tilaan, kun siinä "painovoiman lakeja uhmaten" on kiinnitetty seinään tapettia, huonekaluja, tauluja, sateenvarjoja.

Kokonaisuus näyttää kuitenkin enemmän teatterikulissilta kuin teokselta.

Vaikka tekniikka tekee nykyisin mahdolliseksi kaikenlaisten fantasioiden luomisen kuvankäsittelyllä, näyttelyssä monia valokuvaajia kiehtoo edelleen se, mitä kameran edessä oikeasti tapahtuu, tai mitä siinä voi laittaa tapahtumaan. Näyttelyluettelossa kuraattorit kirjoittavat nuorista valokuvaajista **Nelli Palomäestä**, **Anni Leppälästä** ja **Susanna Majurista** "fantasiafeministien" sukupolvena ja pohdiskelevat heidän suhdettaan 70-luvun arjen poliittisuutta julistaneeseen feminismiin.

Reaalimaailman todistamisen sijaan naiset rakentavat kameran eteen mielikuvituksellisia kohtauksia lavasteilla ja vaatteilla. Kuviin kätkeytyy usein seksuaalisuuden ja katseen kohdistamisen pohdintaa, unenomaista logiikkaa.

Vaikka ihmemaassa on paljon kiinnostavia, hyviä teoksia, ei katsojalle käy kuten Liisalle. Katsoja ei putoa Logomosta suoraan kaninkoloon, vaan korkeintaan kurkistaa reiän suulta valokuvan luomaan hämmentävään ja viettelevään nurinkurinmaailmaan.

Lisää aiheesta:

[FAKTA Logomo tarjoaa tuhansia neliöitä kulttuuria](#) 15.1.2011

Helsingin Sanomat | hs.online@hs.fi
